

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

## **Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae**

**Goclenius, Rudolph**

**Marpurgi Cattorum, 1601**

C.I. An publica munera mulieribus cum viris communia indiscriminatim  
esse debeant

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

vlora, quàm errata fortuita? 2. *argumentum ab effectis imparibus.* Nam non omnibus peccatis unum supplicium constitutum est. Sacrilegii & parricidii crimina capitalia sunt. Mendacium capite non punitur: leuior est vis privata, quàm publica, & perduellionis crimen. Gravius est crimen verberare magistratum, quàm hominem privatum. Quòd fit, ut Plato iubeat personarum in æstimandis criminibus suppliciiq; sancientiis rationem haberi: veliq; in planè ἐνέστα & ἐκ συμβουλῆς profecta maleficia nullam excusationem cadere, sed in illa summo jure agendum & animadvertendum esse: Commissa verò peritam ex æquo & bono iudicem considerare & moderari debere. Quid? Quòd qui mulere liberum puerumve ad rem veneram vi subegit, non ab eo solùm, cui vis illata est, verùm etiã à patre, fratribus, filiis impunè occiditur. Plato 9. de leg. *Conclusio:* Uerigitur non æqualia omnibus eademq; supplicia delictis constituuntur: sic nec paria omnia delicta censentor.

## C.I.

*An publica munera mulieribus cum viris communia indiscriminatim esse debeant.*

Negatur.

**E**xordium. Etsi Platonem divinum Philosophum agnoscamus: non tamen possumus

mus negare, quin in monumentis ejus tanquam in pulcro corpore, aliquis alicubi nœvus occurrat. Talls, & quidem crassus, est 6. lib. de Rep. ubi vult, eandem virorum & mulierû in civili administratione, in jure dicundo, in bello gerendo, in exercitiis deniq; capessendis, esse naturam. *Propos.* Ostendam igitur hac oratiuncula: In Republica exercitia & officia mulieribus æquè ac viris nō esse communia. Ac primùm eodem pacto, iisdemq; disciplinis mulieres institui non possunt, quo viri. *Confirmatio.* Unumquenq; enim in ea re peculiariter versari par est, ad quam natura fuerit aptus. Jam viro mulier est aptior ad colum & lanam, quàm ad exercitia certaminum gymnasticorum & equestrium. *Αποδειξαι.* *Ἡμοσὶν* igitur fuerit, si mulieres curent se instituendas cum viris ad *πολιτικὰ δόγματα*. Nam natura feminea καὶ ἀντὶν naturâ virorum est infirmior. Deinde honestas & lex naturæ mulierem finibus quibusdam & cancellis verècundiæ circumscripsit & circumvallavit. Ut eos igitur transfiliat, non est admittendû. *Conclusio.* Nec quicquam obstat quòd in Republica Lacedæmonia nudæ certabant mulieres. *Ἀθήναι* enim non est trahenda in exemplum: non exemplis, sed bonis legibus vivendum. Et pravitatis nulla est præscriptio. Instituta igitur mulieribus cum viris non possunt esse commu-

commu-

communis. Aliud argumentum: Præterea mulieres ad civilis administrationis munera cum viris admitti non debent, quod iudicio fiat infirmiori: (unde rationem superiorem matrem: rationem verò inferiorem feminam dixerunt quidam Scholastici) & Deus velit penes virum auctoritatem & imperium esse, & virtutem esse mulieris caput. Quod cum valet in privato matrimonii imperio: non tamen minus valebit in publico. Utigitur, si manus capituli officium faciat, & caput manus, debilitari totum corpus necesse est: sic si mulier faciat, quæ viri sunt, & hic quæ illius, necesse est consequi rei publicæ exitium. Sic autem in musica plures tunc in unam harmoniam coalescunt: Sic officii muliebri & virili decoro servato, Respublica, modò cætera rectè habeant, conservatur. *Confusatio.* At inquis: Canis sive masculus sive femina indiscriminatum ad custodiam admittitur: ita & mulieres perzquæ cum viris ad Respublicæ *dictum* admittendæ. At inquam ego: Quæ hæc *dispositio* est? *avota* hæc est: non *divota*: seu potius *divota* Sophistica est. Sanè ut malo canem custodem robustiorem quàm imbecilliolem, sic malo in republ. virum, qui prudentior est & fortior, quàm feminam, quæ imprudentior & animo minori est, quam in custodiæ & educationis liberorum incumbere curam jubeo, imperium

Imperium arripere vero. Si tamen summa urgeat necessitas, aut lege alicubi mulieres cum viris nullo discrimine ad imperium recipiantur, imperandi auctoritatem & potestatem mulieri relinquo: praesertim cum credam velle interdum Deum mulierem imperare, patere viros, ad ipsorum virorum opprobrium *ἡγεμονίῃ* illo suo abutentium. J. chan. Serranus in Platon. Dial. 5. *Conclusio*. Sed nos agimus de eo, quod est ordinarium, concludentes, regulare esse, ut vit Remp. administret.

## CII.

An possit fieri, ut in potentia activa, id est, habitu acquirendo, actus, id est, operatio, tempore antecedat ipsam potentiam seu habitum?

Affirmatur.

**A**ristoteles in metaphys. Lib. 9. docet: In potentia activis non quidem naturalibus, sed iis quae acquiruntur exercitio, ut disciplina & consuetudine, cujusmodi sunt artes & habitus morales, *ἐπέπειται* seu operationem esse priorem tempore, quam est potentia, seu facultas, seu habitus: quis nisi quis frequenter fidibus cecinerit, non sit fidicen: & fieri non potest, ut aedificator sit, qui non aedificavit. Ac quis experitur, se non posse comparare sibi eloquentiam, aut virtutem aliquam Ethicam, nisi antecedant frequentes actiones.

Qui discit  
artem canendi  
cithara, canis  
crebro cithara,  
ut aedificat,  
& sic  
acquiris agnes.

Gg

nes.